

Το κύμα της αστυνομικής λογοτεχνίας

Παρά την **ύφεση** και τη **μείωση** της αγοραστικής δύναμης των αναγνωστών, το 2015 κυκλοφόρησαν **34 νέα αστυνομικά βιβλία Ελλήνων συγγραφέων**. Μια επιλογή

ΤΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Η ελληνική αστυνομική λογοτεχνία έχει ενταχθεί στη «μεσογειακή αστυνομική λογοτεχνία», οι κυριότεροι εκπρόσωποι της οποίας βρίσκονται στη Γαλλία, στην Ισπανία και στην Ιταλία. Μπήκε στα χωράφια της «σοβαρής» λογοτεχνίας και πραγματεύεται ποικίλα θέματα, όπως η διαπλοκή πολιτικών και επιχειρηματιών, τα οικονομικά σκάνδαλα, η παράνομη μετανάστευση, ο ρατσισμός, η διαφθορά, η βία στους δρόμους, η άθνηση της Ακροδεξιάς, αλλά και η Ιστορία. Έχει πλέον πάψει να είναι προνομιακός χώρος των δημοσιογράφων, όπως συνέβαινε την εποχή του Γιάννη Μαρή. Την υπηρετούν σκηνοθέτες, πανεπιστημιακοί, δικηγόροι, ιστορικοί, εκπαιδευτικοί, γιατροί, οικονομολόγοι, κοινωνιολόγοι, υπάλληλοι.

Παρά την ύφεση στον χώρο των εκδόσεων και τη μείωση της αγοραστικής δύναμης των αναγνωστών, το 2015 κυκλοφόρησαν 34 νέα αστυνομικά βιβλία (σε αυτά περιλαμβάνονται και ανάλογα εφηβικά), έναντι 35 του 2014. Ορισμένα μυθιστορήματα δεν είναι αστυνομικά με την κλασική έννοια του όρου, απλώς δανείζονται την αστυνομική πλοκή ώστε οι συγγραφείς τους να τη χρησιμοποιήσουν ως όχημα για να εκθέσουν τους προβληματισμούς τους. Τέτοιο είναι το κοινωνικό μυθιστόρημα *Γραφείον ο φόβος* (Πόλις) της Σταυρούλας Σκαλιδή. Ο ήρωας Αρης Στεφανίδης, άνεργος αστυνομικός ρεπόρτερ, αφηγείται τη ζωή του στην Αθήνα της κρίσης, στην πόλη όπου ο φόβος εξαπλώνεται σαν αρρώστια, ιδιαίτερα στον χώρο των εφημερίδων. Όταν σε μια έκρηξη έξω από μια τράπεζα σκοτώνεται ο Αντρέας, δημοσιογράφος που ήξερε πολλά για κάποια σκοτεινά κυκλώματα, συνειδητοποιεί τον κίνδυνο που τον απειλεί. Κι ύστερα μπλέκει με κάτι φυλακισμένους, συμμετέχοντας στην απόδρασή τους. Η συγγραφέας μιλάει για τα θύματα της κρίσης, τους άστεγους, τους ζητιάνους, ωστόσο η έννοια της επικεντρώνεται στον δημοσιογραφικό χώρο που τον γνωρίζει καλά.

Το *Εγκλημα στην Αντίπαρο* (Κέδρος) του Νίκου Φαρούπου έχει ήρωα τον αστυνόμο Αντρέα Ρούσσο, ο οποίος κά-

νει διακοπές στην Αντίπαρο. Ο συγγραφέας αναφέρεται στην Ελλάδα του Μνημονίου, αλλά κάνει και παρατηρήσεις δοκιμιακού χαρακτήρα. «Ο άνθρωπος που σκοτώνει είναι σαφώς προβληματικό άτομο» γράφει, θεωρώντας πως από τον Κάιν ως τον Ρασκόλνικοφ του Ντοστογιέφσκι, από τους πρωταγωνιστές επαναστατικών κινήσεων μέχρι τους ηγέτες ολοκληρωτικών καθεστώτων, «το εγκλημα φλερτάρει με την ψυχοπάθεια». Επίσης, εκτιμά πως το χρέος είναι ο ισχυρότερος λόγος για να εγκληματήσει κάποιος.

Το *Baby Blue* (Πατάκης) του Πολυχρόνη Κουτσακή διαδραματίζεται στην Αθήνα της κρίσης, μιας πόλης που καταρρέει, με άστεγους, επαίτες, μετανάστες, δίκτες μεταναστών, ναρκομανείς, «βαποράκια», «μπράβους», απολυμένους, λουκέτα στα μαγαζιά. Σε αυτό, ένας επαγγελματίας δολοφόνος συναντά τη Νάστια, ένα όμορφο τυφλό κορίτσι που περιπλανάται στους δρόμους, και αποφασίζει να αναλάβει την προστασία του. Την ίδια στιγμή, ένας αστυνομικός, ο ερωτικός του αντίπαλος, προσπαθεί να εξιχνιάσει μια υπόθεση με σκοτεινές δολοφονίες, ανάμεσά τους και τη δολοφονία του προστάτη της Νάστιας, ενός άστεγου. Τελικά, οι δυο φίλοι συνεργάζονται για να λύσουν το μυστήριο της ζωής του τυφλού κοριτσιού που συνδέεται με τον Τσάρλι Τσάπλιν και την ταινία του *Το χαμίνι*.

Το *Μοτίβο του θανάτου* (Γαβριηλίδης) του Γρηγόρη Αζαριάδη διαδραματίζεται κι αυτό στην Αθήνα του Μνημονίου και έχει ως κεντρικό ήρωα έναν κατά συρροή δολοφόνο, ο οποίος σκοτώνει με περίστροφο ανύποπτους διαβάτες. Το πρώτο θύμα είναι η μια ερωτομανής παντρεμένη. Φαινομενικά, τα θύματα δεν συνδέονται μεταξύ τους, ωστόσο η αστυνομία Τρύπη, μια επίσης ερωτικά γυναίκα, και μερικοί συνάδελφοί της κατορθώνουν να σταματήσουν το εγκληματικό έργο του δράστη, ο οποίος αποδεικνύεται υπεράνω υποψία. Μολονότι ο συγγραφέας ξεκίνησε να γράφει αστυνομικές ιστορίες, πατώντας στα χνάρια ελληνών ομοτέχνων του, εδώ κάνει μια υπέρβαση: παίρνει ιδέες από τα βιβλία Σκανδιναβών που είναι εξίσως προς τη μεσογειακή ιδιοσυγκρασία.

Η κρίση είναι παρούσα

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΣΚΑΛΙΔΗ
Γραφείον ο φόβος

Εκδόσεις Πόλις, 2015, σελ. 164, τιμή 12 ευρώ

ΝΙΚΟΣ ΦΑΡΟΥΠΟΣ
Εγκλημα στην Αντίπαρο

Εκδόσεις Κέδρος, 2015, σελ. 320, τιμή 14 ευρώ

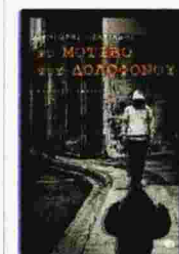
ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ ΚΟΥΤΣΑΚΗΣ
Baby Blue

Εκδόσεις Πατάκης, 2015, σελ. 332, τιμή 14,30 ευρώ

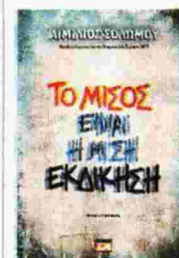
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΖΑΡΙΑΔΗΣ
Το μοτίβο του θανάτου

Εκδόσεις Γαβριηλίδης, 2015, σελ. 470, τιμή 21,20 ευρώ

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΥ
Το μίσος είναι η μισή εκδίκηση

Εκδόσεις Ψυχογιός, 2015, σελ. 490, τιμή 17,70 ευρώ

ΕΛΕΝΑ ΑΚΡΙΤΑ
Φόνος 5 αστερών

Εκδόσεις Διόπτρα, 2015, σελ. 430, τιμή 14,94 ευρώ

ΔΩΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ
Στο μάτι του ταύρου

Εκδόσεις Καστανιώτη, 2015, σελ. 232, τιμή 13,85 ευρώ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΓΙΑΛΕΝΙΟΣ
Μόνο τα νεκρά ψάρια ακολουθούν το ρεύμα

Εκδόσεις Ψυχογιός, 2015, σελ. 408, τιμή 16,60 ευρώ

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΛΥΚΑΡΗΣ
Απληστε κόσμε, κάλπικε

Εκδόσεις Καστανιώτη, 2015, σελ. 236, τιμή 12,72 ευρώ

και στο *Το μίσος είναι η μισή εκδίκηση* (Ψυχογιός) του Αιμίλιου Σολωμού. Η υπόθεση αφορά τη δολοφονία δύο απεσταλμένων της τρώικας σε κεντρικό ξενοδοχείο της Αθήνας από έναν άγνωστο δράστη (σε μια παράλληλη ιστορία, μαθαίνουμε λεπτομέρειες για ένα ιστορικό γεγονός, τη δολοφονία τεσσάρων επιφανών Ευρωπαίων, γνωστή ως Σφαγή του Δήλεσι το 1870). Εδώ πρωταγωνιστούν μερικά πρόσωπα τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με ποικίλους τρόπους. Είναι, κατ' αρχήν, ο Αλέξης, ο δράστης και αφηγητής της δολοφονίας των τρώικανών, η κοπέλα του, ένας καθηγητής του πανεπιστημίου, ένας αστυνόμος και ένας αναρχικός.

Με το πρώτο της μυθιστόρημα, το *Φόνος πέντε αστερών* (Διόπτρα), η Ελενα Ακριτά επιχειρεί ν' αποτίσει φόρο τιμής στους μεγάλους δημιουργούς του είδους. Μολονότι οι πρώτες σελίδες του είναι εμπνευσμένες από τους σκανδιναβούς συγγραφείς αστυνομικών ιστοριών, η συνέχεια δείχνει επιρροές από

τρόπο των σκανδιναβών συγγραφέων, οι οποίοι ακολουθώντας μια επιτυχημένη συνταγή με παραλλαγές έχουν καταφέρει να κάνουν το ντόπιο αστυνομικό μυθιστόρημα προϊόν εξαγωγής με εκατομμύρια πωλήσεις αντιτύπων σε όλον τον κόσμο.

Το *Μόνο τα νεκρά ψάρια ακολουθούν το ρεύμα* (Ψυχογιός) του Κυριάκου Γιαλένιου έχει αστυνομική πλοκή. Σε αυτό δρουν πρόσωπα με ξενικά ονόματα που όμως είναι Έλληνες. Η υπόθεση εκτυλίσσεται στη Θεσσαλονίκη, η οποία δεν κατονομάζεται. Βρισκόμαστε σε εποχή κρίσης, που μπορεί να είναι η σημερινή ή κάποια άλλη, μελλοντική με παρόμοια κρίση, καθώς η χώρα σπαράζεται από διαδηλώσεις. Πρωταγωνιστεί ο Ντέιν, ο οποίος γράφει ποιήματα για να τα στείλει στην Υβόν, η οποία τον έχει εγκαταλείψει. Στο μεταξύ, μια γυναίκα δολοφονείται στο απέναντι διαμέρισμα. Ο συγγραφέας θέλει να μιλήσει για έναν μεγάλο έρωτα που στηρίζεται στο σεξ. Ωστόσο, δεν είναι

Η διαπλοκή πολιτικών και επιχειρηματιών, τα οικονομικά σκάνδαλα, η παράνομη μετανάστευση, ο ρατσισμός, η διαφθορά, η βία στους δρόμους, η άθνηση της Ακροδεξιάς, αλλά και η Ιστορία

την Αγκαθα Κρίστι και τον Ρέιμοντ Τσάντλερ. Η ιστορία διαδραματίζεται στην Αθήνα της κρίσης, και μάλιστα σε μια περιοχή ευπόρων, τη Φιλοθέη. Υπάρχουν δύο θάνατοι που φαίνονται φυσιολογικοί, αλλά είναι εγκλήματα: ενός ιδιοκτήτη ακριβών ξενοδοχείων και της κόρης του. Η Ακριτά θέλοντας να ψυχαγωγήσει τον αναγνώστη, ρίχνει τις υποψίες πότε στον έναν πότε στον άλλον, δημιουργώντας σπασοκεφαλίες. Στο τέλος, βέβαια, απονέμεται η δικαιοσύνη. Στα βιβλία, γράφει η Ακριτά, λάμπει η αλήθεια: «Ο ένοχος πληρώνει, ο αθώος δικαιώνεται, ζουν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα. Στη ζωή, ο αθώος σαπίζει στη φυλακή κι ο ένοχος στην ξαπλώστρα».

Το πρώτο βιβλίο του Δώρου Αντωνιάδη *Στο μάτι του ταύρου* (Καστανιώτης) τοποθετείται στην Αθήνα. Ο ήρωάς του, αστυνόμος του Τμήματος Ανθρωποκτονιών (ένα είδος αστυνόμου Χαρίτου του Πέτρου Μάρκαρη), αφηγείται την εμπλοκή του σε δολοφονία στο σπίτι του ενός ψυχολόγου. Υπάρχουν ιστορίες από το παρελθόν, όταν το θύμα σπούδαζε στη Θεσσαλονίκη. Το πρώτο μέρος του βιβλίου αρχίζει με τον

βέβαιο πως οι μεγάλοι έρωτες μακροπμερεύουν, μας λέει. Ενίοτε μπαίνουν στη μέση η προδοσία και η λατρεία του χρήματος. Οι Έλληνες συγγραφείς, όμως, δεν γράφουν μόνο αστυνομικά, αλλά και νουάρ, ένα διαφορετικό, δύσκολο είδος, με το οποίο ελάχιστοι καταπιάνονται. Ο Ιερώνυμος Λυκαρής, έχοντας αφήσει τα εγκλήματα και την έρευνα για την εξιχνίασή τους, συνεχίζει τη σειρά μαύρης κωμωδίας, κάτι σαν νουάρ, στην οποία κινήτρια δύναμη των ανθρώπων πράξεων είναι ένα από τα επτά θανάσιμα αμαρτήματα. Μετά τη ζήλια, ασχολείται με την απληστία, γράφοντας το μυθιστόρημα *Απληστε κόσμε, κάλπικε* (Καστανιώτης) που αρχίζει με την κηδεία ενός εμπόρου όπλων. Στην ιστορία πρωταγωνιστεί ο Βασίλης Γύπαρης ή Γύπας, ένας αδηφάγος άνθρωπος των διεθνών χρηματαγορών, σύζυγος μιας femme fatal, μιας καλλονής που δολοφονήθηκε από τον ίδιο ή από συνεργάτες του. Στην ουσία, το μυθιστόρημα είναι ένα δοκίμιο για την απληστία. «Κάθε οριζοντιάλ άπληστος φλερτάρει διαρκώς με τον φόνο» μας λέει ο συγγραφέας.